

588114
K.
1100. 54

FIDELISSIMO
REGI NOSTRO
JOSEPHO PRIMO,
FELICI, INVICTO, PIO, AUGUSTO,
IN SUA AUSPICATISSIMA
EQUESTRIS STATUÆ
INAUGURATIONE,
SUORUM NATALIUM
CELEBRATIONE
ERIGENDÆ.

L. 3206'

Conf

F. 13. 7

L 3206

ELOGIUM



UOD jam dudum precatus sum a Deo immortali;

Id nos hodiè tandem,

Cum publicæ felicitatis authoramento,

Cum ubere Tuarum gloriarum messe,

Cum incomparabili votorum nostrorum fœnore

Confecutos esse,

Conjuratis omnium gaudiis, gratulamur.

Dictus est tandem

Honori, & Inaugurationi Tuæ dies Junii sextus,

In quo Tua Natalia faustissime celebrantur,

REX AUGUSTISSIME.

Quis aptus magis?

Quis magis ominosus?

Quis eo die Lusitaniæ plausus!

Quæ populi adfrementis lætitia!

Quæ confluentium Nationum admiratio!

Quæ exterorum gaudia!

Quæ domesticorum gratulatio?

Erant jam dudum

Qui

Statutam olim Augusto Cæsari aram meminissent;

Vel ponendorum Tibi monimentorum præfigia decantarent,

Vel educendos obeliscos, ut Sesostris,

Vel erigendas columnas, ut Trajano,

Vel fingendas tabulas, ut Alejandro,

Vel flectendos arcus, ut Constantino,

Vel exercitandas pyramides, ut Nino,

Vel elaborandas Statuas, ut Cæsarum

Quamplurimis augurarentur;

Cum in Te uno

Superstites omnium virtutes adorant;

Omnes Te

* ii

Pa.

(4)

Patriæ Patrem;

Omnes JOSEPHUM amabilem salutant.

Exorere in diem non perituræ felicitatis,

Ó Cor Europæ,

Ó Regni delicium,

Ó Religionis columna, ó sapientiæ oraculum,

Ó rarum Regum miraculum, ó mortalium omnium desiderium.

Non deplorabimus extinctum Lusitanæ Solem:

Anteacta, & præsens felicitas aliud à nobis exigit ære perennius

Monimentum.

Nemo adest publici boni studiosus,

Qui

Annorum suorum censum Tibi reddere non gestiat,

Vitæque suæ plurimos demi,

Qui Tuæ adjiciantur.

Nemo denique existit,

Qui cum Te

Vigesimum secundum è Lusitano sanguine Regem numeret,

Non illicò apud animum suum constituat,

Te

Felici Olisiponi jubilæo præparatum.

Quid superest,

Nisi ut Te perpetuò super esse velimus,

REX AUGUSTISSIME?

Accepimus quod precati sumus:

Tenemus quod desideravimus.

Diuturnitatem expectationis compensat magnitudo voluptatis.

Vive

Imperantium priorum epilogus,

Futurorum exordium

REX FIDELISSIME;

Et ætatis Tuæ annos non uno sæculorum ambitu circumscribe.

Quoquò pertigeris,

Suspendat admiratione populos præsens gloria;

Quo non pertigeris, fama.

Numinis Providentia jam solem Lusitanæ fecit inocciduum,

Dum tam solemnem inaugurationem posteris provisit erigendam.

Illa

Olisiponensem Monarchiam,

Humanæ potentiæ apicem,

Tot

Tot Provinciis diffusam , tot gentibus inclytam ,
Tot populis numerosam , tot terrarum , mariumque dominam ,

Orienti , & Occidenti ,
Africanis , Americanisque littoribus imperantem ,
Sub pedibus Tuis transcriptit.

Te igitur hodie ,
Effracto Libitinæ jure , immortalem licet intueri .
Egestas materiae verborum amplificationes excogitat .

Ubi illius est copia ,
Nuda narratio amplissima est commendatio .
Narrabo sine eloquentiae fuso non omnia , in omnibus ;
Sed aliqua , in aliquibus ;

Cum tantum materiae splendorem addis ,
Ut in tam magnifica rerum serie nihil possit humiliter dici .
Laudabilia Tu facere mavis ,
Quam laudari ;

Et utilia dum præfas , plausum non exigis ,
Sola factorum Tuorum honestate contentus .

Cum sequeris præuentium Imperantium vestigia ,
Affecutus es omnem gloriæ , ac majestatis eruditioñem .

Audis oracula ,
Et trahis sapientiam ;
Observas consilia ,
Et excolis prudentiam ;
Spectas religionem , & accenderis pietate ;
Legis decreta , & veneraris iustitiam .

Tu Regum sapientissimus ,
Religiosissimus incolis pietatem ;
Æquissimus iustitiam , prudentissimus consilium ;
Exercitatissimus industriam ; generosissimus magnanimitatem ;
Liberalissimus munificentiam ; benignissimus affabilitatem ;
Lenissimus clementiam ; felicissimus gloriam .

Quæ non suscipis ,
Vel ad extirpandos Ethnicæ superstitionis errores ;
Vel ad atterenda hæreticæ pravitatis molimina ;
Vel ad tollenda latrociniorum pericula ;
Vel ad suffocanda improbitatis semina ;
Vel ad vindicandam Magistratibus auctoritatem ;
Vel ad comparandam legibus reverentiam ;
Vel ad inducandam pacis tranquillitatem ;

Vel ad fulciendam morum ruinam;

Vel ad fundandam Religionis securitatem?

Ab incunabulis ad thronum,

Una semper laus, una semper gloria,

Ipsaque sempiterna.

Tunc temporis

Differebantur ea per Regnum conjuratorum factionibus arma,

Quibus fidem corrumpebat perfidia;

Religionem violabat supersticio;

Pietatem eliminabant scelera;

Sacra profanabat impietas;

Justitiam flectebat avaritia;

Integritatem dehonestabat libido;

Jacebat sapientia, dominabat ignorantia;

Bonorumque omnium spem communis desperatio involvebat.

Tu, & unus,

In turbulentissimis Regni temporibus,

AUGUSTISSIME REX,

Labantem Olympum ingens Atlas ingentioribus animis sustinebas;

Tuaque incredibili constantia omnium metus absumebas.

Sed enim

Sexto tui imperii anno,

Solutam compage,

Vehementi concussione trepidavit terra, comitante igne;

Undequea ædes vulnus sentierunt;

Ingemuit Olisipo;

Quasi Numinis providentia

Antiquam civitatem, homines, & mores

Ad præsens tempus invitaret.

Tu, & unus

In tantarum rerum ruinâ,

In omni calamitate semper Tuus.

FIDELISSIME JOSEPHE,

In publicum prodidisti,

Et amenâ frontis serenitate omnium lacrimas abstergisti.

Nullum elementum infensum,

Nullum sydus non propitium est illis Principibus,

Qui cum Cœlo æternis amicitiae foederibus paciscuntur.

In Te crevit

Naturæ indulgentia, oris affabilitas, affectuum temperies,

Re-

(7)

Religionis amor, pietatis studium,
Morum integritas, generositatis character,
Munificentia promptitudo; publicæ quietis ambitiosus labor.

Enim vero

Non defuerunt æmuli,

Quos vel accendebat furor, vel sollicitabat ambitio,

Vel invitabat gloria, vel incitabat invidia,

Vel impollebat impietas, vel publicis, privatisque commodis

Nocendi libido stimulabat.

Quam tyrannidem sustulisti?

Quæ inconfidentium incendia in Reipublicæ,

Tuique ipsius intefitum grassantia non extinxisti?

Vidimus Te,

Coronarum Tuarum descrimina,

Hostium procellis inundata regna,

Ad usque mortem minantium,

Non alio vultu,

Quam felices eorundem successus lœtâ, hylarie fronte excepisse.

Sed

Pro Tuâ Fidelissimâ Personâ

Vigilavit Numinis providentia,

Cujus unius salute omnium salus continetur:

Rupem tentabant procellæ, Olympum venti.

Quid vero!

Per calcata, in cineresque redacta hostium cadavera,

Ad ingentem ductatus victoriam

Exarmasti Septemtrionem,

Invidiam subegisti, superbiam detronizasti,

Oppressisti audaciam,

Et attoniti Orbis admirationem in tui nominis reverentiam

Coegisti.

Jam nunc recedat, dispareat a nobis

Illa, illa

Gens inimica genti,

Sub nigris velaminibus tantam tyrannidem,

Tantam perfidiam, tantas machinas abscondens:

Illa, illa

Tronum ipsum pervadere affectans,

Zyzaniam seminans, superstitionem transfundens,

Religionis immemor, sæculi pedisequa, & amans;

** iv

Li-

Linea ad suum punctum semper convergens :

Quam

Cognovisti , supprimisti , proscriptisti ,

Exterminasti , in nihilum redegisti ,

Et penitus extinctam , undequaque funditus deperditam ,

Non sine gentium plausu , non sine universi solatio ,

Gloriose vidisti .

Tu

Occupato utriusque fortunæ dominio , prosperam tulisti constanter ,

Adversam fortiter ;

Illam in fræna coegisti ,

Hanc in obsequia felicitatis ;

In rebus turbatis quietus , in convulsis immotus .

Optimus agendorum magister est preteritorum experimentum .

Sed nihil Deo , cuius auspiciis militas , impervium ;

Nihil bonæ causæ , quam tuis actionibus profers , inaccessum .

Tuâ potestate

Superstitiones ejecisti , sublata altaria ,

Confracta idola , extinctæ acerræ ;

Revocata in Regnum religio , erecta justitia ,

Et legum divinarum observantia est stabilita .

Ferrum transfuit in æs ,

Æs in argentum , argentum in aurum

Felicissimâ permutatione .

Sed quid postea ?

Quæ æraria non exhausisti ,

Jam extruendis Catholicæ Religionis monumentis ;

Jam diruendæ perfidiæ propugnaculis ;

Jam seminandis in universâ Lusitaniâ beneficiis ;

Jam colligendis exterorum æque , ac domesticorum affectibus ?

Tua pietas

Indixit erroribus excidium ,

Religiō afferuit auctoritatem ,

Templis restituit Altaria , Altaribus veri Sacerdotes ,

Sacerdotibus mores , & moribus prototypum .

Tu

Regiâ munificentia erexit Universitates , Academias ,

Fundasti Seminaria , exornasti Aras ,

Dedicasti Basilicas , dotasti Episcopatus ,

In totam late Lusitaniæ beneficiis defluxisti .

Sequuntur

Litteræ depuratæ , & ex nihilo detectæ ;
Arma in plausibili tempore semper parata ;

Artes occupatæ ;

Omnia genera negotiorum
Tam mari , quām terra virentia restituta ;

Et aliæ suum Te vindicem ;

Aliæ assertorem ; omnes Patriæ Patrem ingeminant.

Quid dicam

Sacrarum , profanarumque ædium elegantissimas descriptiones ,
Et sumptuosas e veteribus parietinis ,
Et eversorum alterius ruinis eductas moles ?

Quid

Diffusum propè amplissimum patrimonium ,

Ac Regni ærarium ,

Ut labantis funditus Civitatis ruinam reparares ?

Non refero

Qua curâ veteranas Leges ,

Ad recentium morum castigationem erueris ?

Non dico

Quanta sollicitudine id egeris ,

Ut quod unum ad servandam in Republicâ æquitatem

Facit quamplurimum ,

Jurisprudentiæ studium , in sapientiæ Athenæo hodie floreat :

Quod inde

Continuatâ serie

Habent suos causæ Advocatos , non mere garrulos , & devastatores ;

Tribunalia Judices integros ; non impietatis sectarios ;

Curiæ Consiliarios optimos ; non suimet ipsorum tantummodo affectos ;

Civitates Magistratus piissimos ; non populorum persecutores ;

Regnum Justitiæ Sacerdotes ; non castigatores malignos .

Loquuntur

Hæc sacrofanta Numinis templa ;

Hi parietes , hæc delubra .

Quæ Xenodochia , & amplissimas fundationes

Non habent infirmi , pauperes , & peregrini ?

Quæ tempula academica ,

Seminaria , & scholas

Regiis sumptibus æternitati extructa ?

Erecta pauperum habitationi ædificia

Procerum palatiis certant.

Dicam ne in Te,

FIDELISSIME REX noster,

Revixisse Religionis vindicem Constantinum;

Hypocrisis, hæreseos fulmen Martianum;

Ecclesiæ munitum Justinianum;

Vespasianum clementia; majestate Carolum;

Theodosium moderatione; felicitate Cæsarem;

Liberalitate Agustum; fortitudine Trajanum?

Singulos singulis, omnibus omnes

Vel excellis, vel adæquas.

Nihil usquam fuit gloriâ sublime,

Famâ venerandum, beneficentâ amabile, felicitate secundum,
Magnificentia augustum, majestate excelsum, & potentia gloriosum,

Quod

In Tui unius ornamento non confluxerit.

Tu

Regiis virtutibus omnium invadis animos,

Omnium occupas affectus,

Omnium tenes amores,

Omnium captivas voluntates.

Nihil adgrederis,

Cujus finem non prospicias:

Nihil prospicis,

Quod non teneas.

Sed quid mirum!

Cum te, tot virtutibus exornatum,

Aspicimus comitatum ab illo Heroe,

Lande dignissimo,

Qui

Habet aliquod meriti spatium,

Quod furentis invidiae nulla capit mensura;

Quem Parca vetat mori,

MARCHIONE POMBALENSI,

Tuæ Fidelitatis intimo Ministro;

Cujus amor

Semper agit, semper vigilat, semper viget,

Nunquam timet, nunquam cedit, semper progreditur.

Si heroicorum pandatur arena;

Ille

Ge-

Generosæ indolis scintillas in gloria incendia suscitat :

Si opponenda hostili tempestati repagula ,

Ille

Exercitus omne robur suis partitur ordinibus ad victoriam :

Si objecti difficultatum montes superandi ,

Ille

Omnes in planitem transmittit :

Si in arduarum rerum adgressu formido invitat animum ,

Ille

Pectori est clypeus , fronti galea , manibus fulmen :

Si, adversa plerumque Heroibus animis , Fortuna cogat nubes in tempestatem ,

Grandinet ærumnis , fulminet calamitatibus ,

Ille

Insuperabili securitatis clypeo pondus omne sustinet feliciter.

Nullus objicitur labor , quem non adgrediatur ;

Nulla incumbit difficultas , quam non supportet ;

Nullum obviat impedimentum , quod non perfringat ;

Nullus assurgit scopulus , quem non amoliatur ;

Nullum tonat periculum , quod non irrideat ;

Nulla fœvit tempesta , quam non tranquillet ;

Nulla opponuntur mœnia , quæ non transcendat ;

Nulli denique armantur in furorem exercitus ,

Quos gloriosè non detriumphet.

Quid ergo ?

Pro ! Deus immortalis !

Non egemus præfigio venturi Solis ,

Qui Solem ipsum ,

Et ipsum semper meridianem intuemur.

Enim vero

Ut publici hujus ,

Celeberrimique plausus causas , neque præsens spectator ,

Neque posteritas olim fecitura ignoret ;

Ita per memores fastos

Tua Equestris Statua ,

Sub auspiciatissimâ auguratione ,

A nobis ad seros Nepotes hodiè transmittitur .

Vive igitur perenniter ,

REX amabilissime ,

Et Tuos annis Deus augeat è nostris .

Et cum Te perpetuo existente ,

(12)

Superstite,
Et Imperante,
Sine metempsychose fabulâ , fruimur
(Non liceret enim eum omnium oculis aliquando eripi ,
Qui omnium animis semper fertur ;)
Sub pedibus Tuis
Gloriam adnuncians sempiternam ,
Tingam quod dicas
Hoc lemma , ex Tertulliani versibus conceptum :

*Non omnis moriar , multaque pars mei
Vi tabit Libitinam usque ego posterâ
Crescam laude recens.*

Dixit

Josephus Antonius de Sepulveda Gomes & Araujus.

Cir-

(13)

Circa operis conflati perfectionem.

E P I G R A M M A.

Fluxit opus, perhibente Deo, Cœloque favente;
Non aliter fuerat gloria tanta viro.

In Feste sui Natalitii erigitur.

E P I G R A M M A.

Natalis nunc fausta dies bene prodit; ut Annos
Æternos numerent Tempora, Fama, Decus.

Inter vivos subit Inaugurationem.

E P I G R A M M A.

Æternum tibi fundit opus; vitamque perennem
Appetit una Fides, præparat unus Amor.

Equestrem se agit.

E P I G R A M M A.

Ars non immerito formam conflavit equestrem;
Namque per immensas gloria parta vias.

Ex duriori metallo conflatur.

E P I G R A M M A.

Qui mortem evincit, vincet quoque temporis iras:
Tempora consument; Ille superstes erit.

Armatus se offert.

E P I G R A M M A.

Bella paras? non hostis erit: Natura Gigantes
Reddat, ut invitent arma movere Jovem.

Ma-

Manu laevâ habenas, & dexterâ sustinet sceptrum.

E P I G R A M M A.

Cur sumit sceptrum manus altera, & altera habenias?
Imperium illa notat; dirigit ista viros.

Maria prospicit.

E P I G R A M M A.

Cum terrâ insistens, vultu se vertit in undas,
Illi⁹ imperiis Mundus uterque subest.

In publico panditur.

E P I G R A M M A.

Lusyadum complexa Forum stat Regis Imago:
Sic facilis populo providet ille suo.

Præsens celebrationem exornat.

E P I G R A M M A.

Vivaces præsens REX providus evibrat ignes;
Ut citò vitales sumat Imago vices.

POMBALENSIS MARCHIO intimæ fidelitatis
Primarius Minister sociatur.

E P I G R A M M A.

Insequitur Regem fidelis Imago Ministri:
Una fides, unus spiritus, unus amor.

*Circa Operis miraculum.**E P I G R A M M A.*

Pyramidum inflatos submitte, o Nile, tumores:
 Culmina nec mittat Turris in astra Pharos:
 Exhaustos ne ferat Babylon operosa labores:
 Et tacitas reprimant Templa, Diana, moras:
 Mausoli vigeant monumenta nec ulla superbi:
 Teque Æthræa potens, magne Colosse, premat:
 Effigies potius tumidos nec Olympica fumos,
 Phydaco quamquam facta labore, bibat.
 Clarius extat Opus meliori ex ære paratum,
 Ingeniique decus, maior & artis amor.
 Altius assurgit, seque inde superbius astris
 Inserit, & toto vertice pandit iter.
 Effigiem Augustus sumit JOSEPHUS Equestrem,
 Phæbi instar radios spargit, & ille suos.
 Tanto operi cedant antiqua miracula Mundi:
 Nunc novus insurgit, solus & Orbis Honos.

*Depingitur Quercus sub Jovis effigie, sub hoc lemmate:
Quercus amica Jovi.*

E M B L E M A.

Quercus amica Jovi ad Cœlos sua brachia tendit;
Et viget in terris Quercus amica Jovi.
Quercus amica Jovi superis fulcitur in armis;
Fulgura nec metuit Quercus amica Jovi.
Quercus amica Jovi; sic est CARVALIUS JOSEPH;
Utraque & utrique est *Quercus amica Jovi*.
Quercus amica Jovi sequitur bene Numinis aras;
Sic comes est nostro *Quercus amica Jovi*.
Quercus amica Jovi sedenim defendit; alta
Defendit Regnum *Quercus amica Jovi*.

Cecinit

Josephus Antonius de Sepulveda Gomes & Araujus Bahiensis: